

תפקיד הניסיון בעולם

[פרשת ראה. נכתב ע"י הרב משה צוריאלי, מתוך ספרו "אוצרות התורה". (מופיע בספר סוף השיחות לפרשתנו) בהנהגה. בהסכמת הרב, השיחה נערכה ע"י תלמידו, אך טרם הגיחה]

"כי יקום... ונתן אליך אות ומופת... נלכה אחרי אלהים אחרים ונעבדם. לא תשמע... כי מנסה ה' אלהיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם" (דברים יג/ב-ד).

- **ר' ירוחם ממיר** כתב על פסוקנו – "הסוד של 'ארץ ניתנה ביד רשע, פני שופטיה יכסה' (איוב ט/כד) מקיף את כל עוה"ז. 'ובא האות והמופת' כמו בזמן העגל, 'דמות משה מת הראה להם' (השטן). לכן, כל הקושיות, הטעויות והשיבושים הנמצאים בעולם, הכל מסוד 'ארץ ניתנה ביד רשע'... זהו הביאור שעוה"ז הוא עולם הנסיון". ("דעת חכמה ומוסר" ח"ב, דף קמא).
- **וכן כתב אדמו"ר ממנוקף** ("דברי תורה" ח"ג קטע ע"ב) – "הדור האחרון אשר הנסיון גדול ביותר... בגזירות שמד והתגברות המינות בלבנות בני אדם, אם יעמדו בנסיון".
- **ביאר רמח"ל** – "הנסיון שהקב"ה גורם לצדיקים... עיקר הנסיון מהסתיר האדון את פניו... כי אחרי שהשמיענו 'אל אמונה ואין עולי הנה הוא מסבב עולמו במסיבות עמוקות המראים לכאורה היפך זה. פעם יראה כאילו הכל מקרה,, ופעם נבנו עושי רשעה.. כמה צועקים ואינם נענים, וכל שאר העניינים אשר הניח ה' לנסות במ לבנות בני אדם... לראות היעמדו בני אדם באמונתם... עתה צא וחשוב כמה יהיו חביבים לפניו ית' הצדיקים אשר יעמדו בנסיון כזה" ("דעת תבונות", פסקא קכ"ד). עוד כתב: "ואתם ידעתם כבר איזה דרך העולם היום הזה, אשר כל עושה טוב נבזה ונמאס, והולכי נתיבות עקומות ועקושות, שעה משחקת להם. כי מנסה ה' את לב עבדיו ההולכים בתמים לפניו, לראות היעמדו אל מול פני המלחמה החזקה אם לא". (ירם משה, דף רמח).

שאֲלָה זו על "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו", כבר שאלו:

- ירמיה הנביא, "מדוע דרך רשעים צלחה, שָׁלוּ כל בוגדי בגד". (יב/א-ב)
- גם חבקוק הנביא שאל: "טהור עינים מראות ברע... למה תביט בוגדים, תחריש בבלע רשע צדיק ממנו. ותעשה אדם כדגי הים".
- גם המשורר אסף התאונן: "ואני כמעט נָטִיו רגְלִי (=מן האמונה)... כי קנאתי בהוללים, שָׁלוּם רשעים אראה" (תהלים עג)
- חז"ל העירו על כך בקידושין לט: "כל שזכויותיו מרובין..."

ענה על זה רמח"ל: "אמנם כדי שלא תהיינה הצרות והדוחקים קושי ומניעה אל האהבה (לה') יש לאדם להשיב אל עצמו ב' תשובות. א' שוה לכל נפש. והב' לחכמים בעלי דעה עמוקה.

1. **האחת:** כל מאי דעבדין מן שמיא לטב... וכמשל הרופא החותך את הבשר... כדי שיבריא שאר הגוף ולא ימות, שאע"פ שהמעשה אכזרי לכאורה, אינו אלא רחמנות להיטיבו באחריתו...
2. **אך בעלי הדעה האמתית** אינם צריכים אפילו לטעם הזה, כי הרי אין להם לכוון לעצמם כלל, אלא כל תפילתם להגדיל כבוד השי"ת ולעשות נחת רוח לפניו. וכל מה שיתגברו עיכובים נגדם עד שיצטרכו הם יותר כח להעבירם, הנה יאמץ לבם וישמחו להראות תקף אמונתם, כשר צבא הרשום (=מפורסם) בגבורה, אשר יבחר לו תמיד במלחמה החזקה יותר, להראות תקפו בנצחונה". ("מסילת ישרים", פ"יט).

וכן כתב מהר"י עמדין על הפסוק: "למען ענותך ולמען נסותך, להיטיבך באחריתך" (דברים ח/טז):
"לפעמים נותנים רשות להטעותו לבטל עסק מצוה שהתאמץ האוהב ומסר נפשו לעשות רצון קונו...
כמו שחשב השטן להניא את אברהם אבינו בדרכו לעקידה (תנחומא, וירא, כב) ולזה ג"כ נתן הקב"ה בלבו של
פרעה להרע לישראל יותר, מאז בא משה אליו לדבר בשמו... זהו חק ה' לבחון אהבת עמו אליו גם ע"י
הטעאה... ואל תחשוב שבפעם א' או אפילו כמה פעמים יספיקו, כי יעקב אבינו רוב חייו בנסיונות...
אכן אם תרגיש כי מן אז התחלת להתדבק באהבת ה'... הקים לך שונאים ומתנגדים אורבים מכל
הצדדים, ולא עוד אלא אפילו האוהבים מלפנים יפנו אליך עורף כמו שנאמר, 'הרחקת ממני אוהב ורעי'
(תהלים פח/יט) ...אל תַחַת כי שכר גדול צפון לך, לְפֹסֶם צֶעֱרָא, אַגְרָא. (אבות, ה) ... לפיכך אף אם תראה
הכוכבים ממסילתם נלחמו נגדך... לא תתרפה מאהבת קונך כמלוא נימא. אדרבה, תתחזק בכפלים
ותתיצב לעומת המתנגדים בסבל (=סבלנות) ובגבורה עצומה, כי לכן הובאת הנה לנסות כוחך
במלחמה. ואיבתם גם שנאתם כבר אבדה, לא תהא לה תקומה, ואתה תשיש בה', תראה בנחמה וסוף
הכבוד לבוא וקושטא קאי, ימין ה' רוממה". ("מגדל עוז", עלית האהבה, פ"ב).